

ÅRSBERETNING 2024/2025

FREMME, SAMLER & STYRKER

A large, stylized globe graphic in a light yellow color, featuring a grid of latitude and longitude lines. It is positioned in the background, partially obscured by the text.

KOOPERATIONEN

Indhold

Forpersonens beretning: Et fantastisk kooperativt år	3
Indtægter	5
Udgifter	6
Personalejuridisk rådgivning	7
Byggejuridisk rådgivning	9
Rådgivning om demokratisk ejerskab, organisering og ledelse	10
Branchefællesskaber og netværk	11
De syv Kooperative Fællesråd	14
Nye medlemmer	16
Udvikling og grøn omstilling	18
Iværksætteri	20
Politik og interessevaretagelse	23
Presse og kommunikation	27
Internationalt	28

Frederik Petersen
FORPERSON

FORPERSONENS BERETNING

Et fantastisk kooperativt år

Det har på mange måder været et fantastisk kooperativt år, der er gået siden sidste årsberetning.

I Kooperationen er flere års medlemstilbagegang blevet vendt. Og arbejdet med at skabe en demokratisk, effektiv og transparent organisation er begyndt at bære frugt. Det er nu, vi skal holde fast i alle de gode resultater og gode medlemmer, og tage det næste vigtige skridt mod et mere kooperativt erhvervsliv baseret på et fælles værdigrundlag, der hviler på demokrati, fællesskab, solidaritet og ansvar.

Det har også været et fantastisk kooperativt år politisk. Der er indgået brede aftaler i Folketinget, som giver mulighed for en ny generation af medarbejderejede virksomheder. Sidst på foråret 2024 kom der en række lovændringer, der ryddede hindringer af vejen for de kooperative virksomheder i forhold til ændring af virksomhedsform. Og det blev muligt at rejse ny kapital for kooperative virksomheder gennem brug af investerende medlemmer. Dette blev fulgt op af iværksætterpakken sidst

på sommeren, som når lovgivningen er endeligt på plads, gør det muligt fra 1. januar 2026 at generationsskifte sin virksomhed til medarbejderne på samme fordelagtige skattevilkår som generationsskifte til familie. Kooperationen står klar til at informere, rådgive og understøtte de forhåbentligt mange virksomheder, som medarbejderne overtager ejerskabet af. Det sker i tæt samarbejde med myndigheder, erhvervsfremmesystemet, andre rådgivere og organisationer. Ikke mindst fagbevægelsen er en vigtig samarbejdspart i denne udvikling.

At FN har udnævnt 2025 til internationalt kooperativt år er nærmest symbolsk! Jeg glæder mig til at fortsætte arbejdet for en mere retfærdig og bæredygtig fremtid sammen med Kooperationens medlemmer og medarbejdere.

Venlig hilsen
Frederik Petersen
Forperson for Kooperationen

DHL STAFETTEN 2025

MORGENSESSION OM IVERKSÆTTERI

HØRING OM BESKÆFTIGELSESREFORM

DHL STAFETTEN 2025

MØDE MED COOP

HØRING OM BESKÆFTIGELSESREFORM

STUDIETUR TIL STOCKHOLM

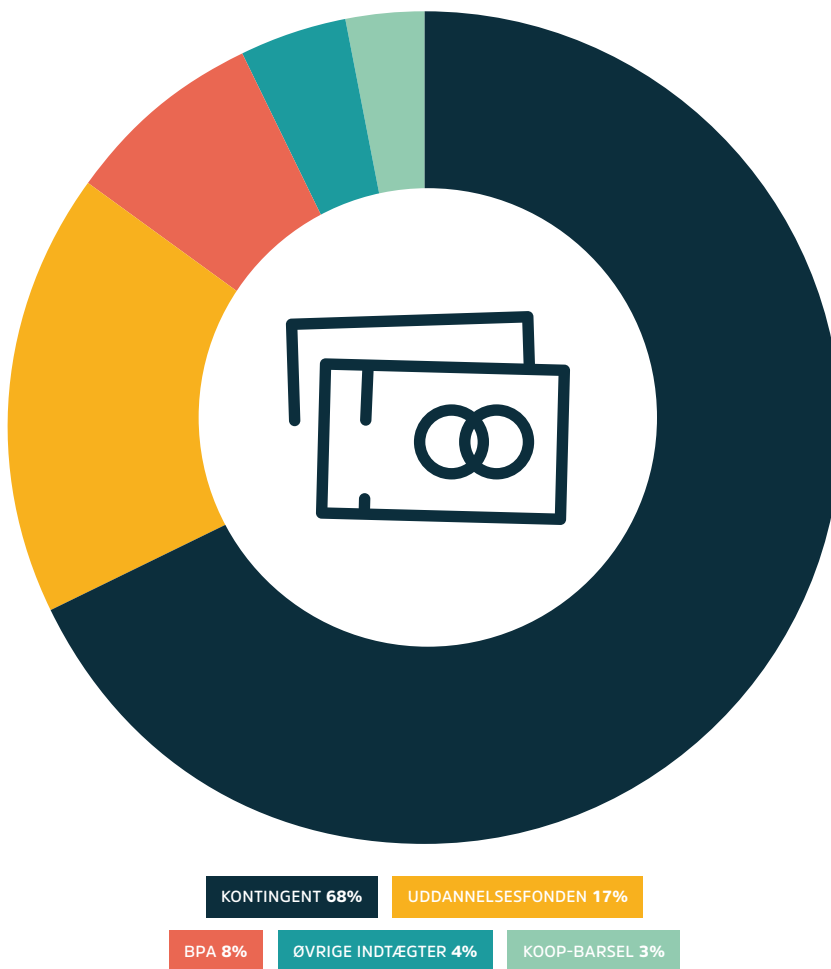
FÆLLESMØDE MELLEM KOOPERATIONENS OG TÆNKETANKEN
DEMOKRATISK ERHVERVS BESTYRELSE

Indtægter

Kooperationens indtægter består først og fremmest af de kontingenter, som medlemmerne betaler. I 2024 var kontingentindtægterne desværre præget af de foregående års udmeldelse fra flere større medlemmer.

Kontingentindtægterne var i 2024 på 8,2 mio. kr. Det svarer til 2/3 af Kooperationens indtægter. Kontingentindtægterne var i 2024 næsten 20 pct. lavere end i 2023.

De øvrige indtægter, Kooperationen havde i 2024, kommer fra administration af en række fonde, administration af Koop-Barsel, administration af BPA (Borgerstyret Personlig Assistance) og administration af FIU Uddannelsesfonden. Størrelsesordenen af de forskellige indtægtskilder er vist i figuren:

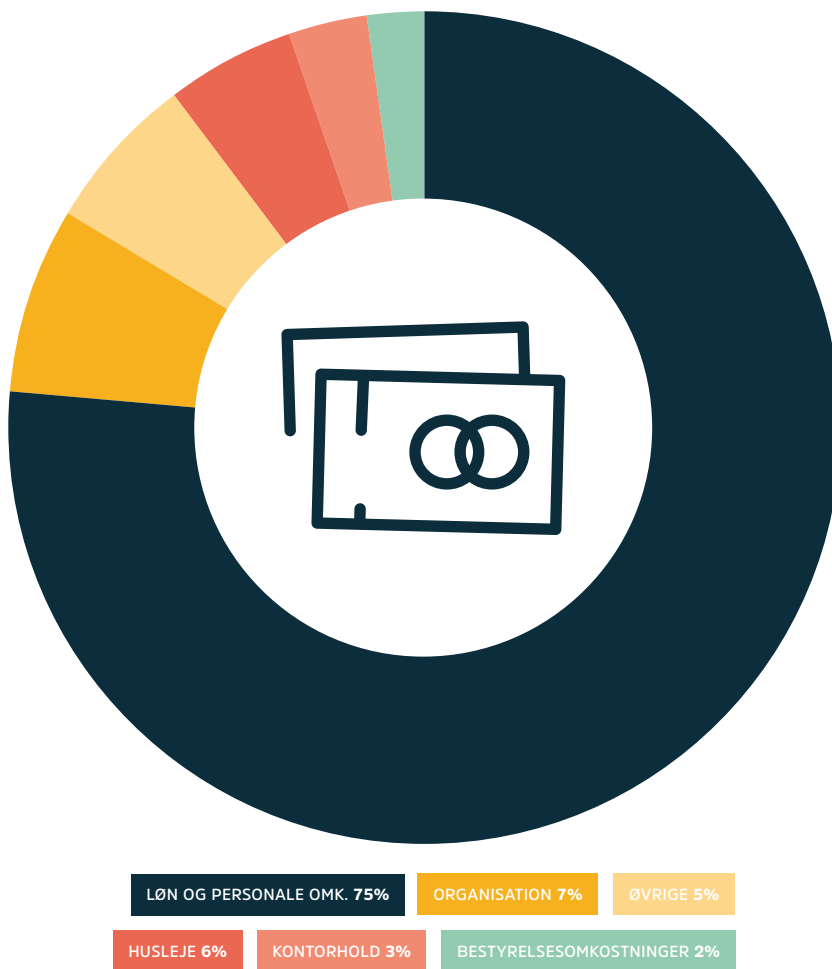

Udgifter

Kooperationens driftsudgifter var i 2024 13 pct. lavere end i 2023.

Kooperationens kerneydelser er rådgivning, kursusvirksomhed, interessevaretagelse og drift af netværk. Alt sammen aktiviteter, der først og fremmest kræver personale at gennemføre. Der er 15 ansatte i Kooperationen, og Kooperationens største udgift er løn og andre personaleomkostninger. De udgør i alt $\frac{3}{4}$ af Kooperationens udgifter.

Den næststørste udgiftspost er lokaleomkostninger, der dækker over husleje, el, vand og varme samt rengøring. Derefter kommer organisationsomkostninger, der dækker over advokat- og voldgiftsudgifter, fællesrådsaktiviteter, konferencer og andre aktiviteter samt årsmøde.

Personalejuridisk rådgivning

Kernen i vores arbejde som arbejdsgiverorganisation er at yde præcis, individuel og professionel rådgivning til medlemmerne om fagretlige, overenskomstmæssige og ansættelsesretlige forhold ift. deres medarbejdere.

I vores rådgivning behandler vi spørgsmål, som spænder fra komplicerede arbejdsretlige dilemmaer til de helt praktiske aspekter ved ansættelserne. Hvad enten det er spørgsmål til ansættelseskontrakter, sanktioner i ansættelsesforhold, ferie, barsel, GDPR og virksomhedsoverdragelse, så er vores mål altid at give medlemmerne juridisk korrekt og brugbar information, så de selv kan komme godt videre i dagligdagen.

I forlængelse af det yder vi rådgivning og sparring om de strategiske overvejelser og processer, der knytter sig til at gennemføre personalejuridiske beslutninger. Uanset hvilke spørgsmål vi får, har vi fokus på at formidle juraen på en anvendelig, let forståelig og løsningsorienteret måde.

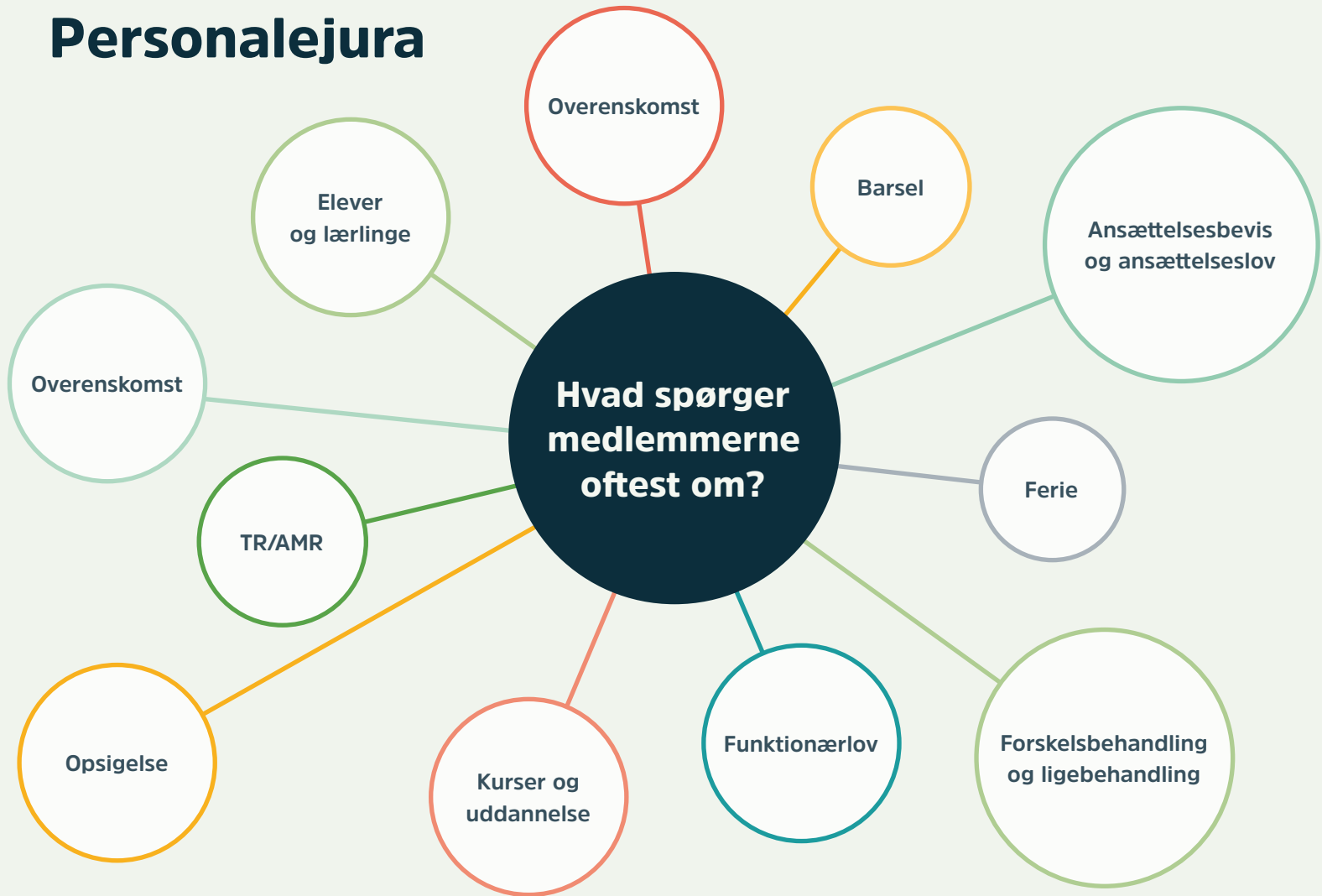
Som en væsentlig del af den daglige juridiske rådgivning yder vi rådgivning om over-

enskomster, hvor vi hjælper ved indgåelse, fornyelse og fortolkning af overenskomsten. Vi har haft forhandlinger om en samarbejdsaf-tale, der udover Fagbevægelsens Hovedorga-nisation, som noget nyt også omfatter ansatte under Akademikernes Centralorganisations overenskomster.

Kooperationen behandler en del sager i konfliktløsningssystemet ved enten mæg-lingsmøder eller organisationsmøder. Sagerne løses normalt ved forlig.

Som en del af vores rådgivningstilbud af-holder vi månedligt et virtuelt »God-morgen-møde«, der opdaterer medlemmerne på den nyeste lovgivning og emner af særlig interesse. Dertil afholder vi fysiske kurser to gange årligt i den praktiske håndtering af personalejuraen. Begge typer af arrangement har også i år haft stor tilslutning.

Personalejura

Byggejuridisk rådgivning

Kooperationens medlemmer indenfor byggebranchen har mulighed for at få rådgivning om spørgsmål inden for byggejura, entrepriseret og om de mange tvivlsspørgsmål og tvister, der kan opstå mellem parterne i bygge- og anlægsprojekter. Rådgivningen leveres af advokatfirmaet Interlex Advokater - primært ved advokat Thomas Heintzelmann.

► *Byggefagsvirksomhederne i Kooperationen er afhængige af at kunne få præcis byggejuridisk rådgivning.*

Vores samarbejde med Interlex Advokater på det byggejuridiske område indebærer også, at der løbende i Kooperationens nyhedsbrev er indlæg om nye regler og domme på området. Interlex Advokater har desuden afholdt kurser i AB18 samt et webinar om seneste voldgiftspraksis på

byggeområdet. Thomas Heintzelmann har desuden været sparringspartner for Kooperationen i drøftelser i Social- og Boligstyrelsen om de fremtidige rammer for udviklingen af AB18.

Koop-Barsel er lukket

Vores barselsudligningsordning Koop-Barsel er lukket, fordi ordningen ikke længere var rentabel og fordelagtigt for medlemmerne. Selvom det var vemodigt at lukke en ordning, der har tjent medlemmerne godt siden sin stiftelse i 2006, var ordningen simpelthen blevet for lille. Det havde betydning for den service, Koop-Barsel kunne tilbyde medlemmerne og for omkostningsniveauet.

Alle medlemmerne af Koop-Barsel har fået besked om, at Koop-Barsel er lukket og at medlemmerne af Koop-Barsel overføres til Barsel.dk.

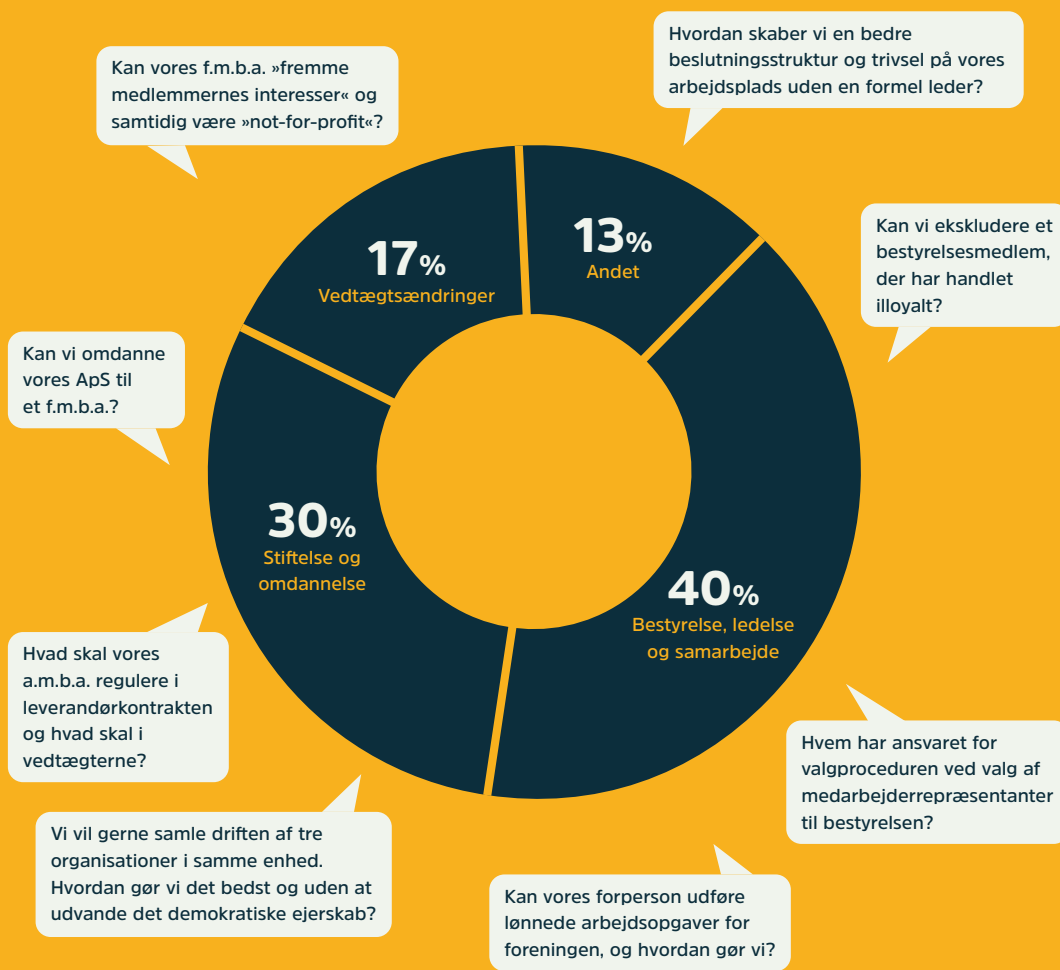
Sidste frist for anmodning om refusion fra Koop-Barsel var den 1. marts 2025.

Rådgivning om demokratisk ejerskab, organisering og ledelse

Kooperationen vejleder medlemmerne om de juridiske, organisatoriske og ledelsesmæssige spørgsmål, der knytter sig til at drive virksomheder og organisationer baseret på demokratisk ejerskab og samfundsgavnligt formål.

Vi arrangerer kurser for bestyrelsesmedlemmer i foreninger og virksomheder, og vi sparrer med den daglige ledelse om ledelsesmæssige problematikker og dilemmaer.

Der er en stor variation i de spørgsmål, som medlemmerne henvender sig med, som spænder over alt fra omdannelse til et f.m.ba., til beslutningsstrukturer og valgprocedurer. I figuren har vi medtaget spørgsmål rejst inden for de enkelte emner, vi har vejledt medlemmerne om i 2024.

Branchefællesskaber og netværk

Kooperationen understøtter en række forskellige faglige fællesskaber og branchenetværk. Disse målrettede netværk er skabt for at imødekomme specifikke behov og ønsker i den enkelte branche – og giver samtidig mulighed for sparring, netværk og vidensdeling. Gennem fællesskaberne får Kooperationen også indsigt i branchernes udvikling og de udfordringer, medlemmerne står overfor. Har din virksomhed et ønske om, at der etableredes et nyt netværk, hører vi meget gerne fra jer.

Byggeriets Udviklingsforening

Det største branchefællesskab er Byggeriets Udviklingsforening, der er etableret som en selvstændig juridisk enhed. Udviklingsforeningens formål er, at understøtte medlemsvirksomhedernes interesser og behov indenfor uddannelse, efteruddannelse, faglig og teknisk udvikling samt varetage og fremme medlemmernes erhvervspolitiske interesser. Dertil danner Udviklingsforeningen rammen om et fagligt fællesskab, hvor tendenser og udfordringer for byggefagsvirksomhederne bliver drøftet.

Medlemmer af Udviklingsforeningen tager årligt på en studietur til en europæisk storby, hvor der bliver studeret både gammelt og moderne byggeri, og hvor der er god mulighed for at netværke med andre byggefagsvirksomheder i Kooperationen. I 2024 gik turen til Stockholm.

Netværk for administrative medarbejdere i Kooperationens byggefagsvirksomheder

Netværk for administrative medarbejdere i Kooperationens byggefagsvirksomheder omfatter medarbejdere, der er ansat under Funktionæroverenskomsten for Byggefagsvirksomhederne mellem Kooperationen og HK/Privat. Størstedelen af netværkets deltagere er dermed de medarbejdere fra byggefagsvirksomhederne, der arbejder med administrative opgaver inden for økonomi og hr, og som i det daglige ofte har kontakt med Kooperationens sekretariat.

Netværket er etableret med det formål at give de administrative medarbejdere en ramme for faglig udvikling, vidensdeling og sparring. Netværket skaber grobund for nye

idéer, styrker samarbejde og løsninger på tværs af byggefagsvirksomhederne i et fortroligt og professionelt fællesskab.

Netværket samles to gange om året. Medlemmerne skiftes til at være vært, og netværksmøderne er derfor også en god mulighed for at besøge hinandens arbejdspladser. I foråret 2024 blev netværksmødet afholdt hos Malernes Aktieselskab Kolding og efterårets møde blev afholdt hos DCM Malerfirma A/S i Odense.

På møderne i 2024 har netværket bl.a. taget initiativ til at invitere en ekspert inden for AI til at fortælle om bredden af, hvad man kan med generativ kunstig intelligens og komme med inspiration til, hvordan AI kan bruges i mange arbejdssammenhænge. Netværket har også haft efter- og videreuddannelse på programmet. Administrative værktøjer, it-systemer samt nyt inden for det ansættelsesretlige område er faste punkter på dagsordenen. Der er god opbakning til møderne, som fortsat udvikler sig i takt med netværkets behov.

Branchenetværk for tolke

Vores tegnsprogstolkenetværk blev etableret på baggrund af samarbejde med HK om overenskomstdækning i 2023. Netværket er velfungerende med tre medlemmer i en koordinationsgruppe, og i alt ni medlemmer med bred geografisk spredning i landet.

Vi har samtidigt lavet samarbejdsrelationer med Foreningen af Tegnsprogstolke, Leve- og arbejdsforhold af Dansk Tegnsprogstolkning og HK, som støtter arbejdet med at løfte branchen gennem overenskomstdækning. Vi er fortsat i dialog med den nationale tolkemyndighed i forhold til de nødvendige tilpasninger af de offentlige udbud. Desuden har vi vundet en principiel sag mod Københavns Kommune omkring dobbelt zonetillæg.

Vi har her i foråret genforhandlet tolkeoverenskomsten ud fra industriforliget og foretaget en række mindre justeringer. Alt i alt er overenskomsten væsentligt forbedret, og der har været stor medlemstilfredshed med forløbet.

Foreningen Socialøkonomi Danmark

Foreningen Socialøkonomi Danmark blev stiftet i 2024 som et samlende netværk for de socialøkonomiske medlemsvirksomheder i Kooperationen med netværksmøder tre til fire gange om året. Formålet med foreningen er at styrke vidensdeling og samarbejde mellem de

socialøkonomiske virksomheder samt at styrke det politiske arbejde for bedre socialøkonomiske rammevilkår i Danmark. Over de næste år vil foreningen søge midler til sine aktiviteter fra Fonden Socialøkonomi.dk, som skal opløses efter at have været inaktiv i flere år.

Foreningen afholdt sammen med Kooperationen i februar 2025 sit første store arrangement i form af en høring om beskæftigelsesreformen på Christiansborg med 150 deltagere.

Kursus- og konferencecentre

Vi har Netværket for kursus- og konferencecentre, som én gang om året mødes på skift hos hinanden. I oktober 2024 mødtes netværkets medlemmer på Christiansminde i Svendborg. Christiansminde ejes af HK og de driver både almindelig hotelvirksomhed samt kursus- og konferencevirksomhed, bl.a. for HK. På møderne deler medlemmerne erfaringer, udfordringer og succeser fra dagligdagen og inspireres af hinandens måde at drive deres centre på. Netværket er blevet lidt mindre efter 3F har solgt Smålandshavet, hvor Kooperationsens årsmøde blev afholdt i 2024 og efter HK Hovedstaden har solgt Klinten i Rødvig.

Bliv lærling kampagne

'Bliv lærling' er en ny kampagne støttet af BMF Fonden i samarbejde med Kooperationen og Udviklingsforeningen, hvor fokus er på at fremhæve mulighederne for at blive lærling og de gode forhold, der særligt tilbydes i de kooperative bygge- og anlægsvirksomheder. Kampagnens formål er:

- ➔ at få lærlinge til at søge læreplads i en kooperativ virksomhed
- ➔ at tiltrække flere unge mennesker til erhvervsuddannelserne
- ➔ at øge kendskabet til de enkelte kooperative virksomheder i byggebranchen
- ➔ at brande kooperative virksomheder generelt

Bliv lærling er på [Facebook](#), [Instagram](#) og [TikTok](#), som vi opfordrer alle til at følge, like og dele. På den måde sikrer vi, at kampagnen kommer bredere ud og forhåbentligt kan inspirere flere unge til at blive lærling og få øjnene op for de kooperative bygge- og anlægsvirksomheder.

Lærlingeturen

Sammen med BMF Fonden og Udviklingsforeningen arrangerer Kooperationen hvert år en lærlingetur. Hver byggefagsvirksomhed kan deltage med to lærlinge. Her får lærlingene mulighed for at møde unge fra andre medlemsvirksomheder, danne netværk på tværs af brancher og få en studietur, der normalt ikke er på erhvervsuddannelserne. Formålet med lærlingeturene er at vise lærlingene, hvordan kooperativ virksomhed praktiseres i andre lande og dermed skærpe bevidstheden om styrkerne i den kooperative virksomhedsmodel.

I marts 2025 gik Lærlingeturen sammen med 16 lærlinge fra forskellige malervirksomheder, bygge- og anlægsvirksomheder til Bologna, Italien. Lærlingeturen har til formål at give lærlingene en indsigt i den kooperative verden og over tre dage gik turen til forskellige kooperativer; Le Macchine Celibi, Open Group Cooperativa Sociale, Piazza Grande og Kooperationens italienske pendant, Legacoop Emilia-Romagna. Her blev vi klogere på, hvordan kooperativer fungerer og hvilke opgaver de løser, fx at drive kulturinstitutioner og varetage velfærdsopgaver.

BILLEDER FRA LÆRLINGETUREN TIL BOLOGNA

De syv Kooperative Fællesråd

De Kooperative Fællesråd

De kooperative fællesråd er rammen om lokale erhvervsdemokratiske fællesskaber. I alt er der syv fællesråd fordelt på Sjælland og Jylland – og et ottende er på vej på Fyn. Fællesrådene er lokale foreninger for virksomheder og organisationer, der er en del af den kooperative tradition og som baserer sig på det kooperative værdigrundlag.

Fællesrådene er et stærkt lokal netværk, der afholder forskellige typer arrangementer. De medvirker til at udbrede kendskabet til den kooperative bevægelse gennem engagement i lokalsamfundet og ved at spille en rolle i lokalpolitisk interessevaretagelse. Kooperationen ønsker en udvikling, hvor fællesrådene står endnu stærkere i indsatsen for at styrke det lokale samarbejde mellem kooperativer, social-økonomiske virksomheder og andre formåls-drevne organisationer, og for at opbygge et stærkt fællesskab på tværs af sektorer.

Et lokalt fællesskab med fokus på erhvervsdemokrati

Vores mål med fællesrådene er, at de skal være samlingspunkt for en lokal bevægelse, der arbejder for mere demokratisk ejerskab

og udbreder viden om den kooperative model. Vi ønsker, at endnu flere virksomheder bliver en del af et fællesråd, så det altid er nemt at finde et lokalt netværk, hvor man som demokratisk og formålsdrevet virksomhed hører til.

Fællesrådene er ikke bare et sted at mødes – de er også et sted, hvor man kan finde samarbejdspartnere, få sparring og tage initiativ til projekter, der styrker demokratisk ejerskab og spreder kendskabet til de kooperative principper.

KOOPERATIVT[®] KØBENHAVN

Samme aktivistiske ånd – ny strategisk retning

2024 var et vildt år i Kooperativt København. Vi fik nye medlemmer, lancerede vores trebenede strategi og indgik i et samarbejde om vores nye visuelle identitet. Alt sammen motiveret af – og skabt sammen med – vores medlemmer. Vi vil nemlig gerne gøre op med »business as usual« og sætte nye standarder for, hvordan man som virksomhed kan agere i verden. Vi har i 2024 styrket både vores sekretariat, bestyrelse og aktivitet blandt medlemmer, og vi glæder os til at danne stærkere alliancer på tværs af byer.

POSTKORT FRA
KOOPERATIVT KØBENHAVN.
FOTO: METTE OVGAARD

Nye medlemmer

Vi har sammenlagt kunne byde velkommen til 18 nye medlemmer, der både tæller kooperativer, ngo'er og socialøkonomiske virksomheder. De 18 nye medlemmer kommer fra mange forskellige brancher. Desværre har vi også måttet sige farvel til seks medlemmer, som har meldt sig ud bl.a. på grund af virksomhedsophør, opkøb, omstruktureringer, mistet finansiering, og fordi de har ønsket at få deres arbejdsgiverrådgivning et andet sted.

Det er vigtigt for Kooperationen løbende at sikre, at vi har et konkurrencedygtigt medlemstilbud, der er målrettet eksisterende og potentielle nye medlemmer. I Kooperationen har vi derfor forenklet vores kontingentstruktur for både at kunne fastholde medlemmer og tiltrække nye. Det skal være attraktivt og let gennemskueligt, hvad et medlemskab af Kooperationen indebærer og hvilke services og fordele, de forskellige medlemskabskategorier indebærer. Kooperationens vigtigste mål er at yde god service, så der er høj tilfredshed blandt vores medlemmer, og flere nye potentielle medlemmer ønsker at blive en del af fællesskabet.

Vi er glade for den positive medlemsfremgang, som betyder, at vi som arbejdsgiver- og interesseorganisation - og som samlet kooperativ bevægelse - står stærkere. Samtidigt viser det os, at der er mange, der bakker op om ordentlige arbejdsforhold og vores fælles værdigrundlag.

Fortsat flere tolke bliver del af fællesskabet

De nye medlemmer af Kooperationen er både nystartede og etablerede virksomheder og de repræsenterer forskellige brancher. Særligt i løbet af de sidste to år er der kommet en del nye medlemmer fra tolkebranchen. Det skyldes, dels at vi har fået etableret os som dem, der taler tegnsprogstolkernes sag, dels at vi har fornyet vores overenskomst med HK på tolkeområdet.

Vi byder alle nye medlemmer velkommen og håber på, at vi kan sige velkommen til mange flere virksomheder og organisationer i løbet af det næste år.

Vi er glade for at kunne byde velkommen til:

- FN Forbundet
- RAISE
- Foreningen Sjællandsgade Bad
- Talerskolen Røst
- WELA - Wellbeing Economy Lab
- Crossing Circles ApS
- AKK - Almene Kunstklubber
- Ungdomsbyen
- Din A' tolk
- I tråd med verden
- Tegnsmeden
- Tegnsprogstolk Frida Møller
- Tegnsprogstolk Katrine Skernaa
- Tegnsprogstolk Lene Bloss
- Center for Psykedelisk Dannelse
- Os & data
- Fonden Aspiranterne
- Kolektiva

Nye medlemmer

CENTER FOR
PSYKEDELISK
DANNELSE

**ASPIRA
NTERNE**

SJÆLLANDSGADE
BAD

RAISE
Research & Action for
Income Security

Danish United Nations Association

Tegnsprogstolk
Katrine Skernaa

Tegnsprogstolk
Lene Bloss

Tegnsprogstolk
Frida Møller

ack

UNGDOMSBYEN

WELA
Wellbeing Economy Lab

Udvikling og grøn omstilling

Projekter, der understøtter Kooperationens strategi

Kooperationen engagerer sig i nationale og internationale projekter, når det vurderes, at projekterne understøtter vores strategi og når vores medlemmer kan få direkte glæde af, at Kooperationen engagerer sig i projekterne. Desuden bidrager projekterne til at styrke Kooperationens synlighed, til at styrke netværk og til kompetenceopbygning. I det forgangne år har Kooperationen bl.a. deltaget i de projekter, som nærmere beskrives nedenfor. Nogle af opgaverne fortsætter ind i 2025.

SKI.F.T. – Når små kooperative virksomheder tager store grønne skridt

SKI.F.T. står for Skills for Transition – Increasing the Impact of Small Social Economy Enterprises og er et toårigt projekt støttet af EU-Kommissionen. Projektet har til formål at hjælpe mikro- og små kooperative virksomheder godt i gang med den grønne omstilling.

Med SKI.F.T. bidrager vi til udviklingen af nye forretningsmodeller inden for cirkulær økonomi. Samtidig yder vi støtte til konkrete

grønne omstillingsaktiviteter, hvor virksomheden kan søge om at få økonomisk støtte til kompetenceudvikling og rådgivning.

Indtil videre har ni af Kooperationens medlemsvirksomheder modtaget rådgivning og økonomisk støtte gennem SKI.F.T. De har blandt andet arbejdet med at implementere bæredygtige forretningsmodeller, tilpasset kommunikation og markedsføring af grønne initiativer, udviklet grønne værdikæder, ændret miljøadfærden i virksomheden og gennemført ESG-målinger, vurderinger og rapportering.

Projektet har afholdt tre ud af fire internationale seminarer. Det første blev afholdt hos Kooperationen, det andet hos vores projektpartnere i Bologna og det tredje i Warszawa, hvor også en medlemsvirksomhed deltog. Den afsluttende konference finder sted i Strasbourg i maj 2025. Undervejs har vi også afholdt webinarer, onlinemøder og 1:1-rådgivningsforløb med medlemsvirksomhederne.

Et af de medlemmer, der har deltaget i SKI.F.T., er Arbejdsmuseet. De beskriver deres oplevelse med projektet sådan her:

➤ *Arbejdsmuseet har brugt SKI.F.T. programmet til at blive klogere på, hvordan andre i lignende situationer griber den grønne omstilling an. Ikke mindst i forhold til en prioritering af indsatsområderne omkring klimaregnskabet, men også i forhold til hvad der giver mening at rapportere på omkring ESG. Der er meget stor forskel på en produktionsvirksomhed og et museum, og der er ikke en »one size fits all« model. Samtidig er arbejdet med den grønne omstilling forholdsvis nyt alle steder, og det er rart at kunne snakke med andre om udfordringerne.*

Læs mere om SKI.F.T. her:

Styrk demokratisk landsbyiværksætteri

»Styrk demokratisk landsbyiværksætteri« er en portrætserie af demokratiske landsbyvirksomheder fra hele Danmark. Portræterne viser inspirerende historier om iværksætteri, fællesskab og bæredygtige løsninger, skabt

af engagerede borgere i deres lokalområder. Formålet er at vise de forskellige måder, som borgere i landdistrikterne kan gå sammen på og skabe demokratiske virksomheder og fastholde lokale arbejdspladser. Portrætserien er baseret på 16 interviews med demokratiske landiværksættere fra hele Danmark, gennem-

ført i sommeren 2024. Projektet er drevet af vores medlemsorganisation LandSkaberne, i samarbejde med Tejlmand Kommunikation, Kooperationen, Landdistrikternes Fællessråd og støttet af Landdistriktspuljen.

Iværksætter

Iværksætter skal give flere kooperative virksomheder

I Kooperationen arbejder vi for at udbrede kendskabet til den kooperative virksomhedsform og for at flere starter nye demokratiske virksomheder. Det gør vi blandt andet ved at dele erfaringer fra de demokratiske virksomheder, der allerede lykkes – og ved at gå ud i iværksætermiljøer og fortælle om, hvordan nye iværksætterideer med fordel kan realiseres på kooperativ vis.

Vi oplever samlet set, at tiden er optimal for opstart af flere kooperative virksomheder. Det forudsætter dog, at flere af de nye iværksættere kender til muligheden og har et grundlæggende kendskab til, hvor og hvordan de bedst starter, når ideen kommer til dem. I 2024-25 har vi i Kooperationen derfor taget en række initiativer, der skal styrke det kooperative iværksætteri.

Demokrati Lab

Vi kører nu på tredje år Demokrati Lab. Her tilbyder vi kontorfællesskab til iværksættere, der ønsker at gå mere fællesskabsbaseret

til opgaven. I Demokrati Lab kan de arbejde side om side med ligesindede iværksættere, få sparring på virksomhedsideen og gode råd fra professionelle rådgivere. Vi har i 2024-25 optaget godt 10 nye teams og samlet set optaget ca. 30 virksomhedsideer. Flere af dem har forladt Demokrati Lab som kooperative virksomheder, mens andre har en fast plads i kontorfællesskabet, hvorefter de kan fokusere på at styrke virksomheden, få flere kunder og optage flere i deres team. Stort set lige mange kvindelige og mandlige iværksættere er optaget i Demokrati Lab over tid. Fællesskassen, der er medlem af Kooperationen, sponserer en del af huslejen for kontorfællesskabet.

Medlemmer hjælper iværksætterspirer

Vores tætte samarbejde med de nye virksomheder giver os indsigt i, hvor det typisk bliver svært i den tidlige etableringsfase og hvor der viser sig behov for rådgivning. Der mangler generelt rådgivere med kendskab til den kooperative virksomhedsform og vi er derfor i gang med at etablere et økosystem af eksterne rådgivere, eksperter og erfarne

iværksættere, der i samarbejde med os kan hjælpe nye kooperative virksomheder godt i gang. Vi har stor gavn af at arbejde sammen med flere af vores medlemmer, der giver en hånd med i det vigtige arbejde. Sidste år lancerede vi *Kooperativ Retshjælp* i samarbejde med Kontra Advokater. Vi har siden modtaget henvendelser fra hele landet – ca. et spørgsmål om ugen – som de kooperative advokater har besvaret pro bono. Og som noget nyt har vi i samarbejde med et andet af vores medlemmer, Ri Revision og Rådgivning, udvidet vores iværksætterrådgivningstilbud med *Kooperativ Regnskabshjælp*, hvor iværksættere kan få gratis opstartsrådgivning om forskellige regnskabsmæssige spørgsmål.

Samarbejde om erhvervsfremme

I 2022 udgav Ekspertgruppen for demokratiske virksomheder en rapport med anbefalinger til fremme af opstarten af demokratiske virksomheder m.m. Siden har vi været i dialog og samarbejdet med Erhvervsstyrelsen og flere andre landsdækkende aktører inden for erhvervsfremme. I 2024 har vi bl.a. afholdt

MANDAGSBAR PÅ DEMOKRATI LAB

RÅDGIVNING AF IVERKSÆTTERVIRKSOMHED

FOREDRAG VED NYSTARTET KOOPERATIV VIRKSOMHED

RUNDVISNING AF TYSK SKOLEKLASSE I DEMOKRATI LAB

JAPANSK DELEGATION I DEMOKRATI LAB

workshopforløb om socialt og demokratisk iværksætteri i samarbejde med Erhvervshus Hovedstaden og udbyder aktuelt nye rådgivningstilbud i samarbejde med Iværksætterdanmark.

Tættere samarbejde med uddannelsesinstitutioner

Det seneste år har vi indledt et tættere samarbejde med iværksætermiljøer ved flere uddannelsesinstitutioner. I disse startup hubs er de studerende typisk allerede motiverede for at starte ny virksomhed, og vi oplever en spirende nysgerrighed ift. at starte virksomhed med afsæt i fællesskab og fokus på formål over profit. Vi har f.eks. afholdt en række workshops med KEA Startup Hub og arbejder her på at udvikle et format for at realisere nye ideer på kooperativ vis.

På roadtrip i uddannelsessystemet

I efteråret 2024 indledte vi et tættere samarbejde med Fonden for Entreprenørskab, der står for at udbrede iværksætteri i det samlede uddannelsessystem. Vi deltog med oplæg og kooperative iværksættercases på roadtrip med Iværksætterfestivalen og mødte her talrige elever, studerende og undervisere. Vi talte bl.a. om, hvordan demokratisk organiserede virksomheder kan forene medindflydelse og

forretningssans i én og samme organisation og forretningsmodel. Siden har vi videreført samarbejdet med Fonden for Entreprenørskab og bidrager nu til at udvikle materiale til brug for undervisning i demokratisk iværksætteri på flere niveauer i uddannelsessystemet.

Mere ud i landet

I det kommende år forventer vi – i samarbejde med Kooperationens fællesråd, medlemmer og lokale samarbejdspartnere – at komme mere ud i landet og tale med folkene bag spirende virksomheder, der finder motivation i at udvikle iværksætteri i fællesskab.

Politik og interessevaretagelse

Kooperationens politiske interessevaretagelse skal synliggøre og fremme medlemmernes interesser og forbedre rammevilkårene for demokratiske virksomheder og værdibaserede organisationer i Danmark. Den politiske interessevaretagelse har det seneste år centreret sig om følgende temaer:

- ➔ Beskæftigelsesreformen, der er af betydning for de medlemsvirksomheder, der tilbyder jobtræning og afklaringsforløb til borgerne i samarbejde med kommunerne.
- ➔ En ny model for stabil grundfinansiering af civilsamfundet, der er af betydning for de medlemsvirksomheder og -organisationer, der får tilskud fra SSA-reserven eller er på finansloven
- ➔ AB18, der er af betydning for medlemmer inden for byggeriet
- ➔ Vision for Københavns Kommune, der vil gøre hovedstaden til en førende kooperativ og socialøkonomisk by, hvilket gavner medlemmerne i hovedstaden, og som vil kunne bruges til at inspirere andre kommuner til tilsvarende planer.

Ejerskifte til medarbejdere

Kooperationen har siden 2022 samarbejdet tæt med Tænk tanken Demokratisk Erhverv om en politisk indsats, der skal bane vejen for flere ejerskifter til medarbejdere i Danmark. Indsatsen er gjort mulig med midler fra den kooperative fond i Helsingør og AKF-fonden.

Empiri og viden fra projektet har bidraget til betydelige politiske gennembrud på området: I 2026 indføres der ved lov en skræddersyet juridisk model for ejerskifter til medarbejdere, som skattemæssigt sidestilles med overdragelse til nærmeste familie.

I 2025 lancerer vi projektets resultater i form af en vidensrapport, der bl.a. viser betydelig

interesse for ejerskifte til medarbejdereje blandt danske virksomhedsejere. Samtidigt viser resultaterne også, at der er behov for at styrke adgang til både rådgivning og finansiering, hvis denne form for ejerskifte for alvor skal vinde udbredelse. I februar 2025 deltog Kooperationen i et seminar arrangeret af FH og Tænk tanken Demokratisk Erhverv om de positive effekter, man kan måle på produktivitet og medarbejdertrivsel i medarbejderejede virksomheder. FH arbejder aktivt for at udbrede omfanget af medarbejdereje i Danmark.

Storstilet kooperativ vision for København

Den 7. november 2024 kulminerede mange måneders arbejde i Københavns Kommunes Råd for Demokratiske, Kooperative og Socialøkonomiske SMV'er i lanceringen af et visionspapir. Kooperativt København har spillet en nøglerolle i at udarbejde visionen sammen med Københavns Kommune og i samspil med Kooperationen, andre kooperative og socialøkonomiske virksomheder, brancheorganisationer og politikere. I festsalen på Københavns Rådhus blev visionspapiret **København som førende kooperativ og socialøkonomisk by** præsenteret med taler fra bl.a. overborg-

LANCERING AF VISIONSPAPIR PÅ KØBENHAVNS RÅDHUS
FOTO: AGNES SAABYE THOMSEN

mesteren og Teknik- og miljøborgmesteren. Visionen blev på dagen bakket op af mange fremmødte gæster, som med stort engagement bidrog med inputs til, hvordan visionen kan blive realiseret. Med visionspapiret ønsker Rådet at fremme et byliv, der bygger på fællesskab, inklusion og demokrati. Arbejdet med at virkeliggøre visionen i København fortsætter. Og vores håb er, at andre kommuner vil lade sig inspirere af visionspapiret.

SSA-reserven

Forhandlingerne om en ny grundstruktur for finansiering af civilsamfundet gennem en omlægning af SSA-reserven har haft stor prioritet i Kooperationens politiske interessevaretagelse det seneste år, da det er noget, der direkte vedkommer flere af vores medlemsorganisationer. Vi har løbende afholdt digitale medlemsmøder, hvor vi har vidensdelt og inddraget perspektiver fra vores medlemmer. Politisk har det været en langstrakt proces, hvor der også var et ministerskift undervejs og uvished over, hvordan en ny model vil kunne se ud. Alt i alt har det været til vores fordel, da det har givet mulighed for at udarbejde vores egen model for grundfinansiering og for at få en god dialog med både civilsamfundets brancheorganisation, de politiske ordførere på området og socialminister Sofie Hæstorp

Andersen. Vi lancerede vores model i kølvandet på ministerens stormøde den 17. december 2025, hvor vi var stærkt repræsenteret af både medlemmer og sekretariatet med direktør Anne Seiersen i spidsen.

Den lange politiske proces har været frustrerende for vores medlemmer, som har brug for både stabil finansiering og afklaring, så de har bedre mulighed for at kunne planlægge deres økonomi og aktiviteter. Vi følger området tæt og håber, at der som varslet kommer en endelig afklaring på en ny model inden sommerferien 2025.

Beskæftigelsesreformen

Der har længe været en offentlig debat om et behov for ændringer af beskæftigelsesområdet. Til at understøtte den politiske proces blev der nedsat en ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats, der skulle komme med deres vurderinger af, hvad der skulle til for at optimere beskæftigelsesindsatsen. I Kooperationen har vi på den baggrund indgivet et høringssvar med bemærkninger til anbefalingsrapporten. Som led i vores politiske interessevaretagelse arrangerede Kooperationen sammen med Foreningen Socialøkonomi Danmark den 6. februar 2025 en høring på Christiansborg om den varslede beskæftigelsesreform. Her havde vi inviteret en ekspert

fra VIVE, som var med i ekspertarbejdsgruppen, hvis anbefalinger dannede grundlag for forhandlingerne om reformen. Desuden deltog en række af vores socialøkonomiske medlemsvirksomheder, forskellige civilsamlingsbaserede leverandører og hvor der afslutningsvis var et politikerpanel bestående af beskæftigelsesordførere.

Målet var at få sat et solidt aftryk på debatten og forhandlingerne, samt at give vores medlemsvirksomheder mulighed for at sætte ord på reformens konsekvenser. Høringen blev en stor succes med en fyldt Fællessal med 150 tilhørere og deltagelse fra journalister fra flere medier. Vores budskab om reformens betydning for de svagest stillede borgere brændte igennem den indledende fortælling om nedlæggelse af jobcentre, og endte som grundlaget for en reduceret besparelse og en smalt aftale, der ikke er forligsbelagt. Vi følger fortsat implementeringen og konsekvenserne af beskæftigelsesreformen tæt, og hvordan det eventuelt påvirker vores medlemsvirksomheder, der arbejder med borgermålgrupperne.

Folkemøde Bornholm

I 2024 gæstede Kooperationen igen Folkemøde Bornholm ført an af direktør Anne Seiersen og forperson Frederik Petersen. Vi droppede eget telt til fordel for at kunne del-

tage i debatter hos andre arrangører og samtidig mindske udgifterne ved vores deltagelse.

Det primære formål med vores deltagelse i Folkemødet er at varetage vores politiske interesser, indgå i nye samarbejder og danne netværk på tværs af brancher. Over tre dage havde vi et travlt program, der både bød på deltagelse i fem forskellige debatter, hvor emnerne strakte sig fra godt arbejdsmiljø i civilsamlingsfundet hos vores medlem CISU, socialt

FOLKEMØDE BORNHOLM 2024

iværksætter, manglen på kvindelige iværksættere, og til hvordan danske virksomheder kan overleve uden udenlandsk kapital. Vi havde også en debat i samarbejde med Tænketaiken Demokratisk Erhverv på den Medlemsdemokratiske Scene, hvor emnet var Løvens hule for demokratiske virksomheder. Desuden fik vi mulighed for at møde og tale med vores mere end 20 medlemsorganisationer og virksomheder, der også var til stede på Folkemødet.

Presse og kommunikation

Det overordnede mål med Kooperationens presse- og kommunikationsindsats er at synliggøre Kooperationen som arbejdsgiver- og interesseorganisation for demokratiske virksomheder, civilsamfundet og socialøkonomiske virksomheder. Vi vil udbrede kendskabet til den kooperative model samt præge den politiske debat på de dagsordner, som er væsentlige for vores medlemmer.

Det er også et mål i vores kommunikationsarbejde at skabe synlighed om medlemmerne og deres særlige karakteristika. Og om hvordan medlemsvirksomhederne tager et særligt ansvar for at skabe et godt arbejdsmiljø, rummelige arbejdspladser og engagerer sig lokalt.

På tværs af Kooperationens sociale medier ser vi en fremgang i antal følgere og abonnenter. Vores nyhedsbrev, som udsendes digitalt hver 14. dag, har en gennemsnitlig åbningsrate på 55,3 procent for 2024-2025. Vi oplever en stigende interesse for demokratisk ejerskab og iværksætteri, værdibaserede fællesskaber og et godt arbejdsmiljø, som også er nogle af de emner, Kooperationen har været i medierne om.

Eksempler på emner er konsekvenser af beskæftigelsesreformen, manglen på kvindelige og kooperative iværksættere, ønsket om en fælles branchestandard for psykisk arbejdsmiljø for NGO-branchen og generationsskifte til medarbejdere.

Hvis vi generelt udbreder vores forståelse af, at det også er iværksætteri, når teamet bag den nye virksomhed sætter formål over profit, organiserer virksomheden på demokratisk vis og reinvesterer årets overskud i virksomheden og folkene bag den, så er det vores påstand, at vi ville opdage, at der er mange flere iværksættertalenter i Danmark, end man ser ved første øjekast.

*Anne Seiersen, direktør i Kooperationen
til Altinget Erhverv den 28.
marts 2025*

Det er urimeligt svært at få finansiering til generationsskifte til medarbejdere i Danmark, måske fordi banker og andre aktører som EIFO og landets institutionelle investorer simpelthen ikke kender til mulighederne. En demokratisk investeringsfond eller en statslig bankgaranti kunne være løsninger på, hvordan vi fremadrettet sikrer finansiering til de kommende generationsskifter til medarbejdere.

*Anne Seiersen, direktør i Kooperationen
og Jens Jonathan Steen, direktør
i Tænk tanken Demokratisk Erhverv
til Børsen den 9. september 2024.*

Vi vil som samfund parkere en stor gruppe borgere på et sidespor, en gruppe borgere der både har en evne og en vilje til at bidrage til samfundet.

*Anne Seiersen, direktør i Kooperationen
og Inge Bak, direktør i Huset Venture
til Altinget Arbejdsmarked
den 5. februar 2025*

Internationalt

Kooperativt år

FN's Generalforsamling har udnævnt 2025 til det internationale år for kooperativer. Det understreger den afgørende rolle, kooperativer spiller i bæredygtig udvikling, hvor kooperativer er en del af løsningen på de globale udfordringer, verden står over for. FN fremhæver, at kooperativer yder et afgørende bidrag til at nå FN's 17 verdensmål i forhold til de sociale, økonomiske og miljømæssige målsætninger. Årets tema »Kooperativer bygger en bedre verden« synliggør også kooperativernes evne til at fremme bæredygtig vækst og deres evne til at styrke samfundets modstandskraft.

De overordnede mål med fokusåret er at:

- ➔ Øge offentlighedens bevidsthed om kooperativer og kooperativernes bidrag til bæredygtig udvikling.
- ➔ Fremme vækst og udvikling, hvor målet er at styrke etableringen af kooperativer og demokratisk iværksætteri.
- ➔ Fremme de juridiske og politiske rammer for kooperativer globalt.
- ➔ Fremme værdibaseret ledelse og engagere unge i den kooperative bevægelse.

Læs mere om det kooperative år her og hvordan I kan involvere jer [HER](#).

Kooperationen er repræsenteret i flere forskellige internationale fora, hvor vi på europæisk og internationalt plan arbejder for at synliggøre og udbrede den kooperative model.

Kooperationen er medlem af:

- ➔ Cooperatives Europe
- ➔ International Cooperative Alliance
- ➔ CECOP
- ➔ REVES
- ➔ ENSIE

De syv kooperative principper

Frit og
ligeværdigt
medlemskab

Demokratisk
medlemskontrol

Medlemmernes
økonomiske
deltagelse

Selvstændighed
og uafhængighed

Uddannelse,
oplysning
og information

Samarbejde
mellem
kooperativer

Interesse
for samfundet

Reventlowsgade 14, 2. · 1651 København V · T. 33 55 77 30
kontakt@kooperationen.dk · www.kooperationen.dk

LAYOUT: EKS-SKOLENS DESIGN & TRYK